

Brüsszel, 2020. december 4.
(OR. en)

13684/20

JAI 1066
COPEN 366
EUROJUST 156
EJN 106

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	13214/20 + COR 1
Tárgy:	A Tanács következtetései – „Az európai elfogatóparancs és a kiadatási eljárások: jelenlegi kihívások és további teendők” – A Tanács által jóváhagyott szöveg

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak „Az európai elfogatóparancs és a kiadatási eljárások: jelenlegi kihívások és további teendők” című tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács 2020. december 1-én írásbeli eljárás keretében jóváhagyott.

A következtetéseket az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* is közzétették: HL C 419., 2012.12.4., p. 23.
o.

A Tanács következtetései

„Az európai elfogatóparancs és a kiadatási eljárások: jelenlegi kihívások és további teendők”

A TANÁCS ELFOGADTA AZ ALÁBBI KÖVETKEZTETÉSEKET:

1. Az Európai Tanács által 2019. június 20-án elfogadott, a 2019–2024-es időszakra szóló stratégiai menetrend fő prioritása a polgárok és a szabadságok védelme. Európának olyan helynek kell lennie, ahol az emberek szabadnak érzik magukat és biztonságban vannak. Ehhez ki kell terjeszteni és meg kell erősíteni a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelmet. A büntetőügyekben folytatott együttműködés és az információcsere során figyelembe kell venni ezeket a célokat, és tovább kell javítani, illetve fejleszteni kell a közös eszközök alkalmazását.
2. A büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés fő eszköze, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i tanácsi kerethatározat (2002/584/IB, az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat)¹ egyszerűsítette és gyorsította a tagállamok közötti együttműködést. A kerethatározat továbbra is jelentősen hozzájárul annak a célnak az eléréséhez, hogy az Unió biztosítsa a polgárai számára szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség megvalósítását.

¹ HL L 190., 2002.7.18., 1. o.

3. Több megbeszélésre került sor arról, hogy miként lehetne tovább javítani a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködést. Ezek során felmerült néhány olyan terület, amelyen tovább lehetne növelni az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó átadási mechanizmus hatékonyságát. Ezért 2018-ban a Tanács az osztrák elnökség alatt „A kölcsönös elismerés előmozdítása a kölcsönös bizalom erősítése révén” címmel következtetéseket fogadott el a büntetőügyekben történő kölcsönös elismerésről². A román elnökség 2019-ben jelentést készített „További lépések a büntetőügyekben való kölcsönös elismerés terén” címmel³. Új lendületet adott az európai elfogatóparancs jövőjéről folytatott megbeszéléseknek a végrehajtásról szóló legutóbbi, 2020. júliusi 2-i bizottsági jelentés⁴, a kölcsönös értékeléseknek a Tanácsban jelenleg zajló kilencedik fordulójá⁵, az Európai Parlament LIBE bizottságának a végrehajtásról szóló, szeptember 4-i jelentéstervezete⁶, valamint a német elnökség keretében 2020. szeptember 24-én tartott virtuális konferencia⁷.
4. 2022. június 13-án lesz húsz éve annak, hogy elfogadták az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározatot. A tagállamoknak, a Bizottságnak, az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA), az Eurojustnak, az Európai Igazságügyi Hálózatnak (EIH) és az átadási eljárásokkal napi szinten foglalkozó, gyakorló szakembereknek törekedniük kell arra, hogy ezt az évfordulót megünneplendő, megoldásokat keressenek és találjanak a kerethatározat alkalmazása terén jelenleg fennálló kihívásokra.

² HL C 449., 2018.12.13., 6. o.

³ ST 9728/19.

⁴ COM (2020) 270 final.

⁵ A kölcsönös értékelések kilencedik fordulójá – A szabadságelvonnással járó, illetve a szabadságot korlátozó intézkedésekkel kapcsolatos jogi eszközök kölcsönös elismerése, az értékelés hatókörét illetően lásd a 6333/19 dokumentumot.

⁶ Jelentéstervezet – Az európai elfogatóparancs és a tagállamok közötti átadási eljárások végrehajtása, (2019/2207(INI)), 2020. szeptember 4.; az Európai Parlament Kutatószolgálat (EPRS), *European Implementation Assessment on the European Arrest Warrant* (Az európai elfogatóparancsról szóló európai végrehajtás-értékelési tanulmány), PE 642.839, 2020. június.

⁷ Lásd a 11419/20 elnökségi dokumentumot.

5. A Tanács egyetért abban, hogy javulást kellene elérni az alábbi területeken:
- A. az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat nemzeti jogba való átültetésének és gyakorlati alkalmazásának javítása,
 - B. a végrehajtó hatóságok támogatása az alapjogi értékelések kezelésében,
 - C. az eljárás bizonyos aspektusainak megközelítése a kibocsátó és a végrehajtó tagállamban,
 - D. az uniós polgárok harmadik országoknak történő kiadatására irányuló kérelmek kezelése,
 - E. az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó átadási eljárások megerősítése válságok idején.

A. Az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat nemzeti jogba való átültetésének és gyakorlati alkalmazásának javítása

6. Az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat eredményessége és hatékonysága főként az uniós jogot a nemzeti jogszabályokba maradéktalanul átültető jogszabályokon múlik. Az eddigi jelentős erőfeszítések ellenére van még mit javítani, figyelembe véve különösen az Európai Unió Bíróságának változó ítélkezési gyakorlatát.
7. A Tanács felszólítja a tagállamokat, hogy biztosítsák az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat megfelelő átültetését, kellő figyelmet fordítva a Bíróság ítélkezési gyakorlatára, a kölcsönös értékelés negyedik, illetve folyamatban lévő kilencedik fordulójának eredményeként született ajánlásokra⁸, valamint a Bizottság 2006. január 24-i, 2007. július 11-i, 2011. április 11-i és 2020. július 2-i végrehajtási jelentéseire⁹. Megjegyzendő, hogy a Bizottság az EUMSZ 258. cikke szerinti kötelezettségszegési eljárásokat indított, és szükség esetén a közeljövőben is kezdeményezni fog ilyen eljárásokat.

⁸ Lásd a 8302/4/09 REV 4 végső jelentést és a 6333/19 dokumentumot.

⁹ COM(2006)8 végleges, COM(2007)407 végleges, COM(2011)175 végleges, COM(2020)270 final.

8. Az európai elfogatóparancs kibocsátásáról és végrehajtásáról szóló, legutóbb 2017-ben aktualizált kézikönyv¹⁰ értékes eszköznek bizonyult a gyakorló szakemberek számára. Tekintettel az időközben bekövetkezett fejleményekre, különösen a Bíróság által hozott számos ítéletre, a Tanács felkéri a Bizottságot, hogy a közeljövőben aktualizálja a kézikönyvet.
9. Arra ösztönözzük a tagállamokat, hogy az európai elfogatóparancs alkalmazására vonatkozó, nem kötelező erejű iránymutatások meghatározásával könnyítsék meg a gyakorló szakemberek számára az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározatot végrehajtó nemzeti jogszabályok alkalmazását és értelmezését. Ezek az iránymutatások – amelyeknek figyelembe kell venniük az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos kézikönyvet és összhangban kell állniuk azzal – segítséget nyújthatnak a kibocsátó igazságügyi hatóságok számára különösen annak ellenőrzéséhez, hogy teljesülnek-e az európai elfogatóparancs kibocsátásának feltételei, és érvényesül-e az arányosság elve.
10. Az Eurojust által készített, „*Case law by the Court of Justice of the EU on the EAW*” (Az EU Bíróságának az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos ítélkezési gyakorlata) című, legutóbb 2020 márciusában aktualizált áttekintés hasznos eszköznek bizonyult a gyakorló szakemberek számára. A Tanács felkéri az Eurojustot, hogy szükség szerint, a lehető leggyakrabban aktualizálja ezt az áttekintést, és továbbra is tegye megfelelő formában elektronikusan elérhetővé.
11. A Tanács bátorítja a tagállamok, a Bizottság és az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat azon erőfeszítéseit, amelyek célja, hogy támogassák és fokozzák az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó átadási eljárásokban részt vevő gyakorló szakemberek továbbképzését, és még nagyobb mértékben elősegítsék a különböző tagállamok gyakorló szakemberei közötti véleménycserét. A különböző tagállamok gyakorló szakemberei közötti közvetlen kapcsolat erősíti a kölcsönös bizalmat, és ezáltal hozzájárul az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat megfelelőbb alkalmazásához. A kölcsönös megértés elősegítése érdekében mérlegelni kell az arra irányuló további lehetőségeket, hogy két vagy több tagállamnak a kölcsönös elismeréssel kapcsolatos nagy számú ügygel foglalkozó szakemberei számára specifikus képzéseket rendezzenek.

¹⁰ HL C 335., 2017.10.6., 1. o.

12. Az Eurojust és az Európai Igazságügyi Hálózat (EIH) kulcsfontosságú szerepet tölt be az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat gyakorlati alkalmazásában, ahogy ez a Covid19-világjárvány során is kiderült. A Tanács arra ösztönzi az Eurojustot és az EIH-t, hogy folytassák értékes munkájukat, és fokozzák erőfeszítéseiket egyrészt annak érdekében, hogy tovább javítsák az információcserét, a koordinációt és az együttműködést a nemzeti igazságügyi hatóságok között, másrészt pedig azért, hogy a lehető legmegfelelőbb támogatást nyújtsák az Európai Ügyészséggel (EPPO) való együttműködéshez.
13. Az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat alkalmazásának további javítása céljából uniós szinten centralizált portált kellene létrehozni, amelyen összegyűjtenek és folyamatosan frissítenek minden olyan releváns információt, amely megkönnyítheti a gyakorló szakemberek számára az európai elfogatóparancs alkalmazását. Ehhez felkérjük az EIH-t, hogy a Bizottsággal, az Eurojusttal és más érdekelt felekkel konzultálva vizsgálja meg az EIH-weboldalának bővítésére és további javítására rendelkezésre álló opciókat. A weboldal már most is széles körű információkkal szolgál az európai elfogatóparanccsal kapcsolatban, és ezért e tekintetben megfelelő alapot jelent.

B. A végrehajtó hatóságok támogatása az alapjogi értékelések kezelésében

14. Az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat által létrehozott rendszer a kölcsönös elismerés elvén alapul ((6) preambulumbekzdés, az EUMSZ 82. cikkének (1) bekezdése); e rendszer keretében az európai elfogatóparancs végrehajtása képezi a főszabályt (az 1. cikk (2) bekezdése), a végrehajtás megtagadása pedig a kivételt. A végrehajtás megtagadása növelheti a büntetlenség kockázatát és veszélyeztetheti a polgárok biztonságát, illetve az áldozatok védelmét, így arra elvileg kizárólag a kerethatározat 3., 4. és 4a. cikkében meghatározott körülmények között kerülhet sor. Noha a kerethatározat a megtagadás indokaként nem irányozza elő az alapvető jogok megsértésének veszélyét, nem módosítja a tagállamok azon kötelezettségét, hogy tiszteletben kell tartaniuk az EUSZ 6. cikkében és az Alapjogi Chartában rögzített alapvető jogokat és alapelveket (az 1. cikk (3) bekezdése, (12) és (13) preambulumbekzdés).

15. A Bíróság megállapította, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság kivételes körülmények között és bizonyos feltételek mellett megtagadhatja az európai elfogatóparancs végrehajtását, ha fennáll a tényleges veszélye annak, hogy az érintett személy átadása a kibocsátó államban fennálló fogvatartási körülmények miatt a Charta 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmódhoz¹¹, vagy pedig a kibocsátó államban az igazságszolgáltatás függetlenségét illetően fennálló aggályok miatt a Charta 47. cikkének (2) bekezdésében rögzített, a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog megsértéséhez¹² vezethet. A gyakorló szakemberekre így az a nehéz feladat hárul, hogy eseti alapon kell feloldaniuk a kölcsönös elismerés és az alapvető jogok védelme között feszülő ellentéteket.

Az embertelen és megalázó bánásmóddal szembeni védelem

16. Az embertelen és megalázó bánásmódnak a Charta 4. cikkében előírt tilalma abszolút jellegű, mivel szorosan összefügg az emberi méltóság tiszteletben tartásával, amelyet a Charta 1. cikke rögzít, és egyúttal az Uniónak és tagállamainak az EUSZ 2. cikkében foglalt egyik alapvető értékét jelenti.¹³
17. A Tanács hangsúlyozza, hogy a kibocsátó tagállamban a fogvatartási körülményeket illetően fennálló kihívásokat ebben az államban és minden fogva tartott személy vonatkozásában kell kezelni. Kiemeli, hogy a fogvatartási – beleértve az előzetes letartóztatási – körülményekre vonatkozóan, elismert „puha” jogi eszközök formájában már léteznek minimumszabályok és kritériumok, mindenekelőtt az Európa Tanács európai börtönszabályai¹⁴. A Tanács arra ösztönzi a tagállamokat, hogy hozzák meg az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy megfeleljenek ezeknek az eszközöknek.

¹¹ A Bíróságnak a C-404/15. sz. Aranyosi és Caldaru ügyben hozott, 2016. április 5-i ítélete; a Bíróságnak a C-220/18. PPU. sz. ügyben hozott, 2018. július 25-i ítélete; a Bíróságnak a C-128/18. sz. Dorobantu ügyben hozott, 2019. október 15-i ítélete.

¹² A Bíróságnak a C-216/18. PPU. sz. LM ügyben hozott, 2018. július 25-i ítélete. Lásd a C-354/20. PPU. sz. és a C-412/20. PPU. sz. (Openbaar Ministerie és társai) folyamatban lévő egyesített ügyeket.

¹³ A Bíróságnak a C-404/15. sz. Aranyosi és Caldaru ügyben hozott, 2016. április 5-i ítélete; 85., 87. pont.

¹⁴ A Miniszteri Bizottság Rec (2006)2 ajánlása a tagállamoknak az Európai Börtönszabályokról.

18. A Tanács hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a gyakorló szakemberek megkapják a szükséges támogatást és tájékoztatást a Bíróság által meghatározott kétlépcsős értékelés elvégzéséhez.¹⁵ A gyakorló szakembereknek objektív, megbízható, konkrét és megfelelően frissített információkkal kell rendelkezniük ahhoz, hogy első lépésként értékelni tudják, hogy fennállnak-e a kibocsátó tagállamban a fogvatartási körülményeket illetően – akár rendszerszintű, akár általános –, bizonyos embercsoportokat vagy bizonyos fogvatartási létesítményeket esetleg érintő hiányosságok. Az értékelés második lépéseként a gyakorló szakembereknek annak értékeléséhez, hogy megalapozottan feltételezhető-e, hogy az érintett személy az átadása esetén ténylegesen ki lenne-e téve az embertelen vagy megaládó bánásmód veszélyének, az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat 15. cikkének (2) bekezdése értelmében kézhez kell kapniuk minden arra vonatkozó szükséges információt, hogy az érintett személyt ténylegesen milyen körülmények között kívánják majd fogva tartani a kibocsátó tagállamban.
19. A Tanács üdvözli, hogy az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) a szükséges információkhoz való hozzáférés javítása érdekében 2019-ben működésbe léptette a büntetőjogi őrizettel kapcsolatos adatbázist, amely egyetlen helyen tartalmazza az uniós tagállamok fogvatartási körülményeire vonatkozó, 2015 és 2019 közötti információkat. Felkérjük az FRA-t, hogy rendszeresen aktualizálja ezt az adatbázist annak érdekében, hogy az abban foglalt információk megfeleljenek a Bíróság által meghatározott követelményeknek, közép távon pedig értékelje, hogy az adatbázis kielégíti-e a gyakorlatban felmerült igényeket.
20. A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos kézikönyv aktualizálásakor helyezzen kiemelt hangsúlyt arra, hogy a gyakorló szakemberek számára iránymutatással szolgáljanak arra vonatkozóan, hogy miként kezeljék a fogvatartási körülmények kérdését, figyelembe véve a kölcsönös értékelések folyamatban lévő kilencedik fordulóját. Ezzel összefüggésben a Bizottságnak mérlegelnie kellene azt is, hogy célszerű lenne-e olyan gyakorlati megoldásokat kidolgozni, mint például a kiegészítő információknak az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat 15. cikkének (2) bekezdése szerinti kérésére szolgáló sablon.

¹⁵ A Bíróságnak a C-404/15. sz. Aranyosi és Căldăraru ügyben hozott, 2016. április 5-i ítélete; a Bíróságnak a C-220/18. PPU. sz. ügyben hozott, 2018. július 25-i ítélete, 88–94. pont; a Bíróságnak a C-128/18. sz. Dorobantu ügyben hozott, 2019. október 15-i ítélete, 52–55. pont.

21. A tisztességes eljáráshoz való jog, amelyet a Charta 47. cikkének (2) bekezdése foglal magában, létfontosságú annak garantálásához, hogy a személyek számára az uniós jogból eredő valamennyi jog védelemben részesüljön, és megvédjék a tagállamoknak az EUSZ 2. cikke szerinti közös értékeit, különösen a jogállamiságot mint értéket.¹⁶
22. A Tanács emlékezteti a tagállamokat arra a felelősségükre, hogy garantálniuk kell a jogállamiság tiszteletben tartását az EU-ban, és biztosítaniuk kell a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, mindenekelőtt a független és pártatlan bírósághoz fordulás jogát. A tagállamoknak a kölcsönös bizalom erősítéséhez és ahhoz, hogy elkerülhető legyen a büntetőügyekben folytatott együttműködés átpolitizálódása, meg kell hozniuk a hiányosságok orvoslásához szükséges intézkedéseket. A Tanács felszólítja a Bizottságot, hogy ehhez használja ki a Szerződések öröként betöltött szerepét.
23. A Tanács hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a gyakorló szakemberek megkapják a szükséges támogatást és tájékoztatást a Bíróság által meghatározott kétlépcsős értékelés elvégzéséhez¹⁷ azokban az esetekben, amikor erre a Charta 47. cikkének (2) bekezdése megsértésének vélt kockázata miatt szükség van. A gyakorló szakembereknek objektív, megbízható, konkrét és megfelelően frissített információkkal kell rendelkezniük ahhoz, hogy első lépésként értékelni tudják, hogy fennáll-e a tényleges veszélye annak, hogy sérülni fog a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog amiatt, mert rendszerszintű vagy általános hiányosságokból fakadóan nem független az igazságszolgáltatás a kibocsátó államban. Második lépésként a gyakorló szakembereknek az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat 15. cikkének (2) bekezdése értelmében kézhez kell kapniuk minden szükséges információt annak értékeléséhez, hogy megalapozottan feltételezhető-e, hogy az érintett személy az átadása esetén ténylegesen ki lenne-e téve ilyen veszélynek, figyelembe véve az adott személy személyes helyzetét, a bűncselekmény jellegét, valamint az európai elfogatóparancs alapját képező tényállást.

¹⁶ A Bíróságnak a C-216/18. PPU. sz. LM ügyben hozott, 2018. július 25-i ítélete, 48. pont.

¹⁷ A Bíróságnak a C-216/18. PPU. sz. LM ügyben hozott, 2018. július 25-i ítélete, 61., 68. és 79. pont.

24. A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos kézikönyv aktualizálásakor szolgáljon iránymutatással a gyakorló szakemberek számára arra vonatkozóan, hogy miként kezeljék a Charta 47. cikke (2) bekezdése megsértésének vélt kockázatát, és az Alapjogi Ügynökséggel konzultálva vizsgálja meg, hogy miként lehet javítani a gyakorló szakemberek hozzáférését az információkhoz és azokhoz az információforrásokhoz, amelyekre a gyakorló szakemberek hivatkozhatnak, figyelembe véve a Bíróság által meghatározott kritériumokat.

Garanciák

25. Az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat 15. cikkének (2) bekezdésével és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének első albekezdésében rögzített lojális együttműködés elvével összhangban a végrehajtó hatóság kiegészítő információkat kérhet, a kibocsátó hatóság pedig garanciákkal szolgálhat arra vonatkozóan, hogy átadása esetén nem fognak sérülni az érintett személy alapvető jogai.¹⁸
26. A Tanács hangsúlyozza, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságnak azon kölcsönös bizalomra tekintettel, amelynek a tagállamok igazságügyi hatóságai között fenn kell állnia, és amelyen az európai elfogatóparancs rendszere alapszik, meg kell bíznia e garanciákban, legalábbis olyan pontos információk hiányában, amelyek ennek ellenkezőjére engednek következtetni.¹⁹

¹⁸ A Bíróságnak a C-220/18. PPU. sz. ML ügyben hozott, 2018. július 25-i ítélete, 108–110. pont.

¹⁹ A Bíróságnak a C-220/18. PPU. sz. ML ügyben hozott, 2018. július 25-i ítélete, 112. pont.

C. Az eljárás bizonyos aspektusainak megközelítése a kibocsátó és a végrehajtó tagállamban

Az eljárási jogok megerősítése az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos eljárások során

27. Már eddig is jelentős előrelépés történt a gyanúsítottakat vagy vádlottakat a büntetőeljárások során megillető eljárási jogokat illetően. A Stockholmi Program²⁰ részeként az eljárási jogok megerősítését célzó ütemterv²¹ végrehajtása során a 2010/64/EU irányelv (a tolmácsoláshoz és fordításhoz való jog), a 2012/13/EU irányelv (tájékoztatáshoz való jog), a 2013/48/EU irányelv (ügyvédi segítség igénybevételéhez való jog), az (EU) 2016/343 irányelv (az ártatlanság védelme, a tárgyaláson való jelenlét joga), az (EU) 2016/800 irányelv (gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékok), valamint az (EU) 2016/1919 irányelv (költségmentesség) közös minimumelőírásokat határozott meg a büntetőeljárásokra vonatkozóan.
28. A 2010/64/EU²² és a 2012/13/EU²³ irányelvre vonatkozóan 2018. december 18-án, a 2013/48/EU irányelvre²⁴ vonatkozóan pedig 2019. szeptember 27-én közzétett bizottsági végrehajtási jelentésekből egyértelműen kiderül, hogy javítani kell ezeknek az irányelveknek az átültetését. A Tanács felszólítja az érintett tagállamokat, hogy orvosolják a végrehajtási jelentésekben feltárt hiányosságokat, és biztosítsák az irányelvek teljes körű és megfelelő végrehajtását. Megjegyzendő, hogy a Bizottság az EUMSZ 258. cikke szerinti kötelezettségszegési eljárásokat indított, és szükség esetén a közeljövőben is kezdeményezni fog ilyen eljárásokat.

²⁰ A Stockholmi Program – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa (HL C 115., 2010.5.4., 1. o.).

²¹ A Tanács állásfoglalása (2009. november 30.) a büntetőeljárásokban a gyanúsítottak vagy vádlottak eljárási jogainak megerősítését célzó ütemtervről (HL C 295., 2009.12.4., 1. o.).

²² COM (2018) 857 final.

²³ COM (2018) 858 final.

²⁴ COM (2019) 560 final.

29. A Tanács hangsúlyozza, hogy értékelni kell, hogy a gyakorlatban mennyire hatékonyak az eljárási jogok az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat keretében a kibocsátó és a végrehajtó tagállamokban indított eljárások során. Az FRA által 2019. szeptember 27-én közzétett, „*Rights in practice: access to a lawyer and procedural rights in criminal and EAW proceedings*” (A jogok a gyakorlatban: ügyvédi segítség igénybevétele és eljárási jogok a büntetőeljárásokban és az európai elfogatóparancshoz kapcsolódóan indított eljárásokban) című jelentés – amely nyolc tagállamra vonatkozóan vizsgálja a helyzetet – értékes hozzájárulást jelent e tekintetben. A Tanács felkéri az FRA-t, hogy vegye fontolóra a vizsgálat további folytatását 2022-ig, kiterjesztve azt az összes tagállamra, és külön hangsúlyt helyezve az átadási eljárásokban eljáró ügyvédek tapasztalataira.

Fordítások

30. A Tanács emlékeztet arra, hogy az európai elfogatóparancsot le kell fordítani a végrehajtó tagállam valamely hivatalos nyelvére vagy az általa elfogadott nyelvek valamelyikére, és hangsúlyozza, hogy a megfelelő fordítás alapvető feltétele az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó átadási eljárások hatékony működésének.
31. A Tanács felkéri a tagállamokat, hogy az európai elfogatóparancs fordítását illetően mérlegeljék, hogy nem használhatnák-e ki az eddignél nagyobb mértékben az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat 8. cikkének (2) bekezdésében arra vonatkozóan foglalt lehetőséget, hogy elfogadják az Európai Unió egy vagy több más hivatalos nyelvén készült fordítást is az eljárás egyszerűsítése és gyorsítása céljából.

Eljárások átadása és joghatósági összeütközések

32. Annak érdekében, hogy a határok nélküli Európában elkerülhető legyen a büntetlenség – például egy európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadása vagy joghatósági összeütközés esetén, vagy ha ugyanazon tényekkel kapcsolatban két vagy több tagállamban párhuzamos eljárások zajlanak –, felmerül többek között annak kérdése, hogy az eljárások hogyan adhatók át eredményesen és hogyan oldhatók meg a joghatósági összeütközések.

33. A joghatóság gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről szóló, 2009. november 30-i tanácsi kerethatározat (2009/948/IB)²⁵ célja az ugyanazon tényekre vonatkozó párhuzamos eljárásoknak és a *ne bis in idem* elv megsértésének az elkerülése, mindazonáltal csupán a tagállamok illetékes hatóságai közötti információcserére és közvetlen konzultációkra vonatkozó rendelkezések meghatározására korlátozódik. Ahogyan azt az „Eurojust’s casework in the field of prevention and resolution of conflicts of jurisdiction” (Az Eurojustnak a joghatósági összeütközések megakadályozásával és megoldásával kapcsolatos konkrét ügyei) című, 2018. február 16-i jelentés is hangsúlyozza, továbbra is vannak nehézségek, különösen az összetett ügyek és a negatív joghatósági összeütközésekkel kapcsolatos ügyek tekintetében.
34. Jelenleg nem létezik közös jogi keret a büntetőeljárások tagállamok közötti átadását illetően. Csupán 13 tagállam erősítette meg a büntetőeljárás átadásáról szóló, 1972. május 15-i európai egyezményt. A többi tagállam a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló, 1959. április 20-i európai egyezmény és az Európai Unió tagállamai közötti, a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló, 2000. május 29-i egyezmény együttes alkalmazására, illetve kétoldalú megállapodásokra vagy informális együttműködésre támaszkodik.
35. A múltban a jelentős erőfeszítések – és különösen a büntetőeljárások átadásáról szóló tanácsi kerethatározatra irányuló, 2009-ben 16 tagállam által indított kezdeményezés²⁶ – ellenére nem sikerült konszenzust elérni egy uniós eszközzel kapcsolatban. Ennek eredményeként azonban – ahogyan arra a Eurojust 2018. február 16-i jelentése és az EIH 2019-ben tartott 52. plenáris ülésének következtetései²⁷ is rámutatnak – a gyakorló szakemberek továbbra is jogi és gyakorlati kihívásokkal kényyszerülnek szembenézni, ezért hajlamosak támogatni egy uniós eszköz létrehozását.

²⁵ HL L 328., 2009.12.15., 42. o.

²⁶ HL C 219., 2009.9.12., 7. o.

²⁷ ST 14501/19.

36. Az eljárások átadására és a joghatósági összeütközésekre vonatkozó, a tagállamok között elfogadott közös szabályok jelentős módon elősegíthetnék a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelmet azáltal, hogy javítják a büntetőeljárások hatékonyságát és a megfelelő igazságszolgáltatást a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségben.
37. A „További lépések a büntetőügyekben való kölcsönös elismerés terén” című jelentésében²⁸ a román elnökség javasolta annak további feltérképezését, hogy tágabb összefüggésben szükség van-e a büntetőeljárás átadásáról szóló jogalkotási javaslat kezdeményezésére, ideértve a joghatósággal kapcsolatban felmerülő összeütközésekről szóló 2009/948/IB kerethatározat rendelkezéseinek értékelését is. A Bizottság e jelentésre tekintettel finanszírozta egy tudományos tanulmány elkészítését a büntetőeljárások átadásáról, amelynek véglegesítésére 2021 második felében kerül majd sor.
38. A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy – amint elérhetővé válik a tanulmány eredménye – vitassa meg a tagállamokkal, az Eurojusttal és az EIH-val, hogy van-e mód a büntetőeljárások átadásáról szóló uniós eszközre irányuló új javaslat elfogadására, illetve hogy az hozzáadott értéket képviselne-e. Amennyiben igen, úgy felkérjük a Bizottságot hatásvizsgálat és adott esetben jogalkotási javaslat elkészítésére.

Az őrizet és az európai elfogatóparancs alkalmazása alternatíváinak előmozdítása

39. A Tanács arra ösztönzi a tagállamokat, hogy tárják fel a szabadságelvonással nem járó szankciók és intézkedések fokozott alkalmazásának lehetőségeit, ahogyan az a finn elnökség idején elfogadott, a szabadságelvonással nem járó szankciók és intézkedések büntető igazságszolgáltatásban való alkalmazásáról szóló tanácsi következtetésekből is szerepel.²⁹

²⁸ ST 9728/19.

²⁹ HL C 422., 2019.12.16., 9. o.

40. Annak mérlegelésekor, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása milyen következményekkel jár a keresett személy szabadságára nézve, a kibocsátó hatóságnak el kell döntenie, hogy az egyes esetek sajátosságaira tekintettel arányos-e az európai elfogatóparancs kibocsátása. Ennek során meg kell különösen vizsgálni annak kérdését, hogy az európai elfogatóparancs-e a legmegfelelőbb eszköz, vagy pedig lehetne más igazságügyi együttműködési intézkedést (pl. európai nyomozási határozatot, igazságügyi felügyeletet elrendelő európai határozatot, az őrizetben levő személy átadását) alkalmazni helyette.
41. A Tanács felkéri a Bizottságot és a tagállamokat annak vizsgálatára, hogy szükség van-e más igazságügyi együttműködési intézkedések alkalmazásának megerősítésére, figyelembe véve a kölcsönös értékelések folyamatban lévő kilencedik fordulójának eredményeit.

D. Uniós polgárok harmadik országoknak történő kiadatására irányuló kérelmek kezelése

42. A Tanács emlékeztet az igazságügyi miniszterek 2020. június 4-i nem hivatalos videokonferenciáján folytatott eszmecserére, melynek tárgya az olyan uniós polgárokra vonatkozó, harmadik országok által benyújtott kiadatási kérelmek kezelésével kapcsolatos aktuális helyzet volt, akik nem állampolgárai a megkeresett tagállamnak.

43. A Bíróság *Petruhhin* ügyben hozott ítéletei és több későbbi határozata³⁰ alapján az ilyen kérelmek kezelése során a tagállamoknak két kötelezettséget kell szem előtt tartaniuk: egyrészt azt a kötelezettséget, mely szerint teljesíteniük kell a nemzetközi jog szerint fennálló kötelezettségeiket és küzdeniük kell azért, hogy csökkentsék annak kockázatát, hogy az érintett bűncselekmény büntetlenül maradjon, másrészt pedig azt, hogy azon tagállamok, amelyek nem adják ki az állampolgáraikat, a mozgás szabadságára és az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés tilalmára vonatkozó elvnek megfelelően kötelesek a lehető leghatékonyabb védelmet nyújtani más tagállamok állampolgárai számára az olyan intézkedésekkel szemben, amelyek megfoszthatják őket az Unión belüli szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való joguktól. A Bíróság e tekintetben egyértelművé tette, hogy a megkeresett tagállamnak meg kell vizsgálnia, hogy nincs-e olyan alternatív, a szabad mozgáshoz való jog gyakorlását kevésbé korlátozó intézkedés, amellyel ugyanolyan hatékonyan el lehetne érni a büntetlenség megakadályozására irányuló célkitűzést³¹. Ez magában foglalja annak a tagállamnak a tájékoztatását, amelynek az érintett személy az állampolgára, továbbá – e tagállam kérésére – a keresett személy átadását e tagállamnak az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat alkalmazásában, feltéve, hogy az adott tagállam hatáskörrel rendelkezik a büntetőeljárás lefolytatására e személlyel szemben a területén kívül elkövetett cselekmények vonatkozásában³².
44. Jelentős munka folyt annak érdekében, hogy betekintést nyerjünk a *Petruhhin* ítéletben megállapított elvek tagállamok általi gyakorlati alkalmazásába.³³ A jelenlegi ítélkezési gyakorlat azonban nem nyújt megoldást arra az esetre, ha az állampolgárság szerinti tagállam nem adhat ki európai elfogatóparancsot a keresett személlyel szemben.

³⁰ A Bíróságnak a C-182/15. sz. *Petruhhin* ügyben hozott, 2016. szeptember 6-i ítélete; a Bíróságnak a C-191/16. sz. *Pisciotti* ügyben hozott, 2018. április 10-i ítélete; a Bíróságnak a C-247/17. sz. *Raugevicius* ügyben hozott, 2018. november 13-i ítélete; a Bíróságnak a C-897/19 PPU. sz. *Ruska Federacija* ügyben hozott, 2020. április 2-i ítélete; lásd a folyamatban lévő C-398/19. sz. *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* ügyet.

³¹ A Bíróságnak a C-182/15. sz. *Petruhhin* ügyben hozott, 2016. szeptember 6-i ítélete, 41. és 47–50. pont.

³² A Bíróságnak a C-182/15. sz. *Petruhhin* ügyben hozott, 2016. szeptember 6-i ítélete, 41. és 47–50. pont.

³³ Lásd a 10429/17, 15786/17 és 15207/17 tanácsi dokumentumot.

45. A Tanács örömmel nyugtázza, hogy az Eurojust és az EIH egy nagyon hasznos elemzést készített arról, hogy a gyakorlatban hogyan történik az uniós polgárokra vonatkozó, harmadik országok által benyújtott kiadatási kérelmek kezelése. A Tanács kellő időben megvitatja majd ennek az elemzésnek az eredményeit, és határozni fog arról, hogy szükség van-e nyomonkövetési intézkedésekre, és ha igen, milyen formában.
46. Különböző tagállamok gyakorlati tapasztalatai szerint vannak esetek, amikor harmadik országok megalapozatlan és visszaélészerű kiadatási kérelmeket nyújtanak be. A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy az Eurojust és az EIH által készített elemzés eredményeinek fényében mérlegelje, hogy szükség van-e további intézkedésekre, például a harmadik országokból érkező, potenciálisan visszaélészerű – többek között politikai indíttatású – körözési és kiadatási kérelmek kezelésére irányuló közös megközelítésre vonatkozó javaslatra. Ezzel összefüggésben figyelembe kell venni a tagállamok bevált gyakorlatait.

E. Az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó átadási eljárások megerősítése válságok idején

47. A Covid19-járvány terjedésének megakadályozása érdekében a tagállamok különböző intézkedéseket hoztak, így például lezárták a határokat, felfüggesztették a légi közlekedést, valamint szigorú szabályokat vezettek be a kapcsolattartásra és a közösségi távolságtartásra vonatkozóan. Ez jelentős hatással volt a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre is, különösen pedig az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat szerinti átadási eljárásokra.
48. A Tanács hangsúlyozza, hogy a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség vonatkozásában rendkívül fontos, hogy a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés válságok idején is megfelelően működjön. A Covid19-világjárvány felhívta a figyelmet a koordinált és gyors információ- és tapasztalatcsere jelentőségére, valamint arra, hogy szélesebb körben digitalizálni kell a tagállamok közötti együttműködést.

49. A válság idején szükséges információ- és tapasztalatcserét illetően elengedhetetlen a valamennyi érintett szereplőre kiterjedő koordinált megközelítés alkalmazása a párhuzamos munkavégzés elkerülése, valamint az információk gyűjtésének és terjesztésének egyszerűsítése érdekében. Az információk összegyűjtése tekintetében értékes eszköznek bizonyult a kérdőívek alkalmazása, az Eurojust, az EIH és az elnökség / a Tanács Főtitkársága által kapott információknak az Eurojust és az EIH által készített, rendszeresen frissített gyűjteménye pedig a koordinált információcsere vonatkozásában bizonyult értékes eszköznek, és komoly segítséget nyújtott a gyakorló szakemberek számára. A jövőben mérlegelni kell majd egy elektronikus platform létrehozását, amelyen válság idején tanulmányozni lehet a hasznos információkat és amelyet napi rendszerességgel frissíteni lehet.
50. A Tanács hangsúlyozza a digitalizáció központi szerepét. A Covid19-világjárvány egyértelműen rámutatott a határokon átnyúló igazságügyi együttműködés gyors és átfogó digitalizációjának szükségességére, ahogyan arra „Az igazságszolgáltatáshoz való jog – A digitalizáció lehetőségeinek kiaknázása” című, a német elnökség idején elfogadott tanácsi következtetések is felhívták a figyelmet.³⁴ A gyakorlati problémák sok esetben megoldhatók digitális megoldások révén.
51. A Tanács üdvözli a Bizottság 2020. szeptember 14-én megjelentetett zárójelentését a határokon átnyúló digitális büntető igazságszolgáltatásról szóló tanulmányról. Az említett tanulmány folyamányaként elfogadott intézkedéseknek különös figyelmet kell fordítaniuk a következő szempontokra: biztonságos elektronikus kommunikációs csatornák kialakítása az illetékes hatóságok között, az elektronikus aláírások elismerésére és alkalmazására vonatkozó harmonizált megközelítés, vagy legalább a meglévő rendszerek rugalmasabb alkalmazása, a nagy fájlok biztonságos továbbítását lehetővé tevő eszköz létrehozása, valamint a videokonferencia-rendszerek jobb összehangolása, különös tekintettel azok minőségére és technikai interoperabilitására.

³⁴ HL C 342I., 2020.10.14., 1. o.